

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Андруха Віталія Васильовича «Оскарження у досудовому кримінальному провадженні», що подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» (галузь знань 08 «Право»)

Дисертація Андруха Віталія Васильовича «Оскарження у досудовому кримінальному провадженні», що подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право» (галузь знань 08 «Право») виконана на кафедрі кримінального процесу та криміналістики факультету № 1 Донецького державного університету внутрішніх справ. Тему дисертаційного дослідження затверджено Вченою радою Донецького державного університету внутрішніх справ 24 жовтня 2018 року (протокол № 2), змінено 24 лютого 2022 року (протокол № 9). Тема відповідає науковому напрямку «12.00.09 - кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність» за спеціальністю 081 «Право».

Рецензенти:

1) завідувач кафедри кримінально-правових дисциплін факультету № 2 Криворізького навчально-наукового інституту Донецького державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, доцент Пилипенко Д.О.;

2) старший науковий співробітник науково-дослідної лабораторії публічної безпеки громад факультету № 2 Донецького державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент Коваленко А.В.

За результатами засідання кафедри було складено наступний висновок.

1. Обґрунтування вибору теми дослідження.

Актуальність теми дисертаційного дослідження обумовлюється необхідністю удосконалення правової регламентації та практичної реалізації оскарження у досудовому кримінальному провадженні як одного з ключових механізмів захисту прав, свобод і законних інтересів особи. В умовах правової держави важливим способом гарантування законності та недопущення свавільної діяльності сторони обвинувачення виступає оскарження рішень, дій чи бездіяльності сторони обвинувачення, а також процесуальних рішень слідчих суддів.

У зв'язку з цим, на сучасному етапі розвитку кримінального процесуального права особливої актуальності набуває проведення комплексного, системного і цілісного наукового дослідження, присвяченого питанням правової природи, меж, функціонального призначення та перспектив удосконалення ефективності оскарження у досудовому кримінальному провадженні. Робота містить самостійно сформульовані

висновки, що ґрунтуються на результатах аналізу чинного законодавства, практики його застосування та міжнародних стандартів захисту прав людини, а також відображає важливі пропозиції щодо змін і доповнень до кримінального процесуального закону.

Тему дисертації визначено відповідно до плану наукових досліджень кафедри кримінального процесу та криміналістики, у відповідності до тематики науково-дослідної роботи Донецького державного університету внутрішніх справ протягом 2020-2024 років «Теоретичні та практичні проблеми державотворення, реформування права та правоохоронної системи в контексті євроінтеграційного вибору України» (№0120U105582), згідно з Переліком пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних розробок на період до 2023 року (затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 7 вересня 2011 року № 942), Переліком пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних розробок на період до 31 грудня року, наступного після припинення або скасування воєнного стану в Україні (затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 30 квітня 2024 року № 476), Тематикою наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2020-2024 роки (затвердженого наказом МВС України від 11 червня 2020 року № 454).

2. Наукова новизна результатів дослідження.

Зумовлюється тим, що дисертаційна робота є одним з перших у доктрині кримінального процесу комплексним науковим дослідженням оскарження у досудовому кримінальному провадженні. Ознаки наукової новизни мають наступні теоретичні положення дисертації:

уперше:

- сформульовано визначення оскарження у досудовому кримінальному провадженні як обумовленого приписами норм кримінального процесуального законодавства та / або змістом принципів кримінального судочинства, ініційований заінтересованими учасниками досудового кримінального процесу або іншими заінтересованими особами порядку судової перевірки законності та обґрунтованості рішень, дій та бездіяльності сторони обвинувачення та рішень слідчих суддів з метою забезпечення процесуальних прав, захисту матеріальних прав, свобод і законних інтересів людини у досудовому кримінальному провадженні;

- доведено, що оскарження у досудовому кримінальному провадженні виконує наступні функції: 1) забезпечення процесуальних прав, свобод і законних інтересів; 2) захисту матеріальних прав, свобод і законних інтересів. Функція забезпечення процесуальних прав, свобод і законних інтересів реалізується за допомогою оскарження до слідчого судді рішень, дій чи бездіяльності сторони обвинувачення, а функція захисту матеріальних прав, свобод і законних інтересів – шляхом оскарження в апеляційному порядку рішень слідчих суддів;

– визначено, що ефективність оскарження у досудовому кримінальному провадженні – це здатність оскарження на підставі якісних процесуальних норм та / або змісту принципів кримінального судочинства, шляхом судової перевірки законності та обґрунтованості рішень, дій та бездіяльності сторони обвинувачення та рішень слідчих суддів, що ініційована заінтересованими учасниками кримінального процесу або іншими заінтересованими особами, за мінімальний термін часу досягнути мети щодо забезпечення процесуальних прав, захисту матеріальних прав, свобод і законних інтересів людини у досудовому кримінальному провадженні;

– констатовано, що напрямами підвищення ефективності оскарження у досудовому кримінальному провадженні є: деформалізація нормативних вимог до оформлення та подання скарги до суду (слідчого судді); удосконалення підстав, умов та порядку судового оскарження рішень, дій та бездіяльності сторони обвинувачення; скасування оскарження до прокурора рішень, дій та бездіяльності сторони обвинувачення; розширення меж апеляційного оскарження щодо окремих рішень слідчих суддів; запровадження касаційного оскарження на досудовому кримінальному провадженні; врегулювання порядку досудового кримінального провадження у випадку подання та розгляду конституційної скарги;

удосконалено:

– наукові погляди щодо неможливості оскарження дій сторони обвинувачення у досудовому кримінальному провадженні. Запропоновано у кримінальному процесуальному законі передбачити підставу, умови і коло осіб щодо оскарження дій дізнавача, слідчого або прокурора у досудовому кримінальному провадженні;

– доктринальні положення стосовно недосконалості правового регулювання оскарження повідомлення про підозру у досудовому кримінальному провадженні. Встановлено, що у КПК України відсутні матеріально-правові (повнота змісту підозри, правильність кримінально-правової кваліфікації) та кримінальні процесуальні (належний суб'єкт, дотримання строків, наявність достатності доказів, роз'яснення прав підозрюваного, виконання порядку вручення) підстави для оскарження повідомлення про підозру;

– теоретичні положення щодо неможливості оскарження недотримання слідчим суддею розумних строків у досудовому кримінальному провадженні. Обґрунтовано, що в змісті КПК України необхідно врегулювати процедуру оскарження в апеляційному порядку недотримання слідчим суддею розумних строків у досудовому кримінальному провадженні;

дістали подальшого розвитку:

– наукові уявлення щодо дефектності правової регламентації оскарження бездіяльності сторони обвинувачення у досудовому кримінальному провадженні. З'ясовано, що відсутність у КПК України чітких часових меж щодо вчинення дій сторони обвинувачення обумовлює

неефективність оскарження бездіяльності дізнавача, слідчого або прокурора у досудовому кримінальному провадженні;

– доктринальні положення щодо розширення меж оскарження щодо окремих рішень сторони обвинувачення у досудовому кримінальному провадженні. Доведено, що оскарженню до слідчого судді мають підлягати рішення сторони обвинувачення про: оголошення особи в розшук; визнання речовим доказом тимчасово вилученого майна; призначення групи слідчих або зміну групи слідчих; визначення підслідності.

3. Теоретичне і практичне значення отриманих наукових результатів дослідження. Результати дослідження становлять як науково-теоретичний, так і практичний інтерес та можуть бути використані під час:

а) *науково-дослідної роботи* – як підґрунтя для подальшої розробки проблем удосконалення нормативної регламентації оскарження у досудовому кримінальному провадженні;

б) *законотворчої діяльності* – у процесі удосконалення кримінальних процесуальних норм в частині правового регулювання оскарження у досудовому кримінальному провадженні;

в) *освітнього процесу* – під час підготовки навчально-методичних матеріалів, викладання навчальних дисциплін кримінальної процесуальної спрямованості;

г) *правозастосовної діяльності* – при оптимізації практичної діяльності щодо оскарження у досудовому кримінальному провадженні.

4. Наукові публікації, у яких висвітлено основні результати дисертаційного дослідження, та повнота їх опублікування.

Основні наукові результати дисертації Андруха Віталія Васильовича «Оскарження у досудовому кримінальному провадженні» опубліковано 4-х наукових статтях, опублікованих у фахових виданнях України з юридичних наук, тезах 3 доповідей на науково-практичних конференціях.

Наукові статті, в яких опубліковані основні результати дисертації:

1. Андрух В. В. Недоліки правової регламентації оскарження недотримання розумних строків у досудовому кримінальному провадженні. *Право та державне управління*. 2023. № 4. С. 432-438.

2. Andrukh V. V. The concept of appeal in pre-trial criminal proceedings. *Visegrad journal on Human Rights*. 2024. № 3. Р. 6-12.

3. Андрух В. В. Проблеми правового регулювання оскарження повідомлення про підозру. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія «Право»*. 2024. Вип. 84. Ч. 4. С. 11-17.

4. Андрух В. В. Проблеми апеляційного оскарження судових рішень, пов'язаних із забезпеченням права на свободу та на недоторканість права власності у досудовому кримінальному провадженні. *Право і суспільство*. 2024. № 4. С. 286-293.

5. Андрух В. В. Поняття ефективності оскарження у досудовому кримінальному провадженні. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки*. 2024. № 4. Т. 35 (74). С. 94-99.

6. Андрух В. В. Напрями підвищення ефективності оскарження у досудовому кримінальному провадженні. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія «Право»*. 2024. Вип. 85. Ч. 4. С. 11-17.

7. Андрух В. В. Щодо оскарження окремих процесуальних рішень у досудовому кримінальному провадженні. *Право.ua*. № 3. 2024. С. 108-115.

8. Андрух В. В. Дефекти нормативного регулювання оскарження деяких процесуальних рішень сторони обвинувачення у досудовому кримінальному провадженні. *Наше право*. 2024. № 3. С. 75-82.

9. Андрух В. В. Проблемні питання нормативної регламентації оскарження дій чи бездіяльності сторони обвинувачення у досудовому кримінальному провадженні. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. Вип. 1. С. 691-696.

Опубліковані тези доповідей, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Андрух В. В. Деякі питання щодо меж оскарження процесуальних рішень у досудовому кримінальному провадженні. *Актуальні питання досудового розслідування: збірник матеріалів круглого столу* (м. Кривий Ріг, 28 квітня 2023 року). Кривий Ріг: КННІ ДонДУВС, 2023. С. 21-23.

2. Андрух В. В. Загальні питання забезпечення права на оскарження у досудовому кримінальному провадженні. *Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф.* (м. Одеса, 19 травня 2023 р.). Одеса: «Юридика», 2023. С. 455-457.

3. Андрух В. В. Окремі аспекти функціонального призначення оскарження у досудовому кримінальному провадженні. *Теорія та практика протидії злочинності у сучасних умовах: збірник тез Міжнародної наук.-практ. конференції* (м. Львів, 3 листопада 2023 року). Львів. 2023. С. 19-21.

У поданій дисертації наявні наукові публікації автора, які повною мірою відображають результати проведеного дослідження. Публікації містять належне обґрунтування здобутих наукових результатів, викладені системно, послідовно та логічно. Вони опубліковані у виданнях, кількість та рівень яких відповідає встановленим вимогам чинного законодавства та нормативним актам МОН України щодо оформлення результатів дисертаційного дослідження. Усі основні положення та висновки, сформульовані у дисертації, були апробовані автором у вигляді наукових публікацій у різних випусках фахових періодичних видань, зокрема у виданнях. Серед поданих публікацій відсутні такі, в яких дублюються раніше опубліковані наукові результати, що вже зараховані за темою дисертації. Отже, не було допущено порушень академічної доброчесності, а ключові положення дослідження пройшли відповідну наукову апробацію та знайшли

своє підтвердження у відповідній професійній дискусії.

Опублікування результатів дисертації Андруха Віталія Васильовича «Оскарження у досудовому кримінальному провадженні» відповідає вимогам, встановленим відповідно до Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами).

5. Обґрунтованість і достовірність результатів дослідження.

Теоретичні положення, наукові висновки та подані рекомендації є обґрунтованими, базуються на аналізі наукової літератури з тематики дослідження та узагальненні практики застосування національного законодавства (усього – 233 джерела).

Структура дисертаційного дослідження В. В. Андруха відповідає визначеній меті та поставленим завданням дослідження. Структурно робота містить вступ, три розділи, які вміщують вісім підрозділів, висновки, список використаних джерел і додатки. Загальний обсяг наукової роботи становить 250 сторінок, з яких обсяг основного змісту складає 192 сторінки.

Дисертантом своєчасно та у повному обсязі усунуто недоліки, виявлені під час попереднього обговорення дисертації.

Загальний висновок

З урахуванням викладеного, представлена дисертаційна робота Андруха Віталія Васильовича «Оскарження у досудовому кримінальному провадженні» відповідає встановленим вимогам, має наукову новизну, теоретичне та практичне значення та рекомендується до публічного захисту.

**Головуючий на засіданні
кафедри кримінального процесу та криміналістики
факультету № 1 ДонДУВС
кандидат юридичних наук, доцент**

Сергій ГОЛОВКІН

16 травня 2025 року

Підпис Сергія Головкина засвідчую

**Т.в.о. начальника відділу
документування службової діяльності**

Наталя ХОЗЛУ